

Salam Sarvan: "Yaş ötdükcə nələrsə dəyişir və başlayırsan özünüinkara"

- Salam bəy, son vaxtlar yaradıcılığınızda bir aktivlik müşahidə olunur. Həm yazırsınız, həm maraqlı tərcümələriniz yayımlanır, həm də oxuyursunuz. Sizcə, yaradıcı insan necə aktivləşir? Bu bir məhsuldarlıq mövsümüdür, yoxsa istənilən vaxt yaratmaq mümkündür?

- Bilirsən ki, Tərcümə Mərkəzində redaktoram. Yəni indi oxumaq həm də mənim işimdir, çörəyim oxumaqdan çıxır. Tərcümələri də qonorara görə edirəm. Amma burası da var: pul aldığım bu işlərdən həm də zövq alıram, nədən ki, ikisi də yaradıcılıqdı, əslində...

- Redaktorluq da?

- Sən özün dilə həssas adamsan, bilirsən ki, cümlə qurmaq asan məsələ deyil. Bəzən tərcümə mətnlərinin redaktəsində elə hallarla qarşılaşırsan ki, cümləni, doğrudan da, yaratmaq lazım gəlir. Söhbət qrammatik quruluşdan getmir ki. Cümləni dilin enerjisiylə yükləmək, dilin işığıyla nurlandırmaq, kontekstə uyğun dil qatlarını tapıb üzə çıxarmaq da redaktor işidi. Deyə bilmərəm ki, çox yaxşı redaktoram, amma sözün də şıllaqlığı var, o, bəzən adamdan gizlənə bilər: görürsən, hansısa söz dilimizdə, lüğətimizdə var, amma hansısa tərcüməçinin qabında yoxdu, o söz məhz hansısa redaktordadı, onu götürüb yerinə qoymağın bir ayrı həzzi var.

- Bodlərdən daha çox tərcümələr etdiniz. Niyə məhz bu imza? Daxili ehtiyacdan mı?

- Yox, daxili ehtiyac deyildi. Əslində, şeir tərcüməsinə Ukraynanın çağdaş şairlərindən başlamışam. Bu yaxında Tərcümə Mərkəzi həmin şairlərin antologiyasını çıxarmışdı, o kitabı Mahir Qarayevlə, Zahid Sərtorpaqla birlikdə tərcümə eləmişik. Bodlər də xüsusi seçimim olmayıb. Açıqı, Bodlərin tərcüməsi əvvəl-əvvəl canımı sıxırdı, təxminən on şeirdən sonra şairin dünyasına girə bildim. Fransız simvolistlərinə də simvollar çox dərin qatlarda gizlənir, axtarmalısan, qazmalısan. Tərcümə prosesinin ilk baxışdan yorucu gəlməsi də bununla bağlıdır. Bu mənada Pol Valeri lap ağırdı.

- Ədəbiyyata ikinci dəfə gəlmək deyə, şərti bir anlayış var. Bunun, yaqın ki, hansı anlamda deyildiyini bilirsiniz. Söhbət ədəbiyyata yüksək erudisiya ilə gələn və sonra yaradıcılığında uğurlu yaşayan qələm adamlarından gedir. Bəzən bu ikinci gəliş istedadlı müəlliflərə müyəssər olur. Elə bil ilkin dövrdəki üstünlüklər onlara mane olur. Bu keçid dövründə faciələr yaşayan yazıçı-şairlər də olub. Sizin yaşadığınız, çox zaman mətbuatda və sosial şəbəkələrdə oxuculardan gizlətmədiyiniz gərginliklər ədəbiyyata "təzədən gəl-

mək", özünü "keçməyə" çalışmaq ehtiyacından doğmur ki?

- Sualı elə qoyursan ki, çox mətləbləri xırdalamaq, çox sirləri açib-tökmək lazım gəlir. Uzun söhbətdi bu. Əvvəla, nə qədər boynumuzdan atmaq istəsək də, şeirdə bir təbii fatallıq var, şair demiş, əllərini tələ kimi adamın çiyinə qoyur, sənəin yaşantılarını, həyat tərzini diktə eləyir. İstedad tələ gəlmir axı, o, həm də özüyə bir xasiyyət gətirir adama. Belə adamlar vasvası olurlar, həssas olurlar, ortamdakı oyun qaydalarıyla qaynayıb-qarışa bilmirlər, pragmatik reallıqlarla dil tapa bilmirlər. Həm də vaxt gəlir, daşımadığın dəyərlərin içində yaşamaq azarı pristuplar verməyə başlayır. Kamil də deyilsən ki, metafizik rahatlıqda tapasan özünü. Belədə heçliyin-puçluğun, faniliyin duyğusu adamı bürüyür, tənhalıq girdabına düşürsən. Bunun da üstünə gəl həyatdakı "mənalara" bağlı düşüncə depressiyasını - yəni hətta həyatımızdan keçən anlayışların məğzi-mənasiyla bağlı çaşqınlıqları, gözümüzün önündəki böyük kütləvi bəsitliklə qarşıdurmanı. Poeziyanın nəcibliyi insandakı qaba heyvani şəhvaniliklə əzəblə şəkil-də çulğaşıb. Bu hiss eləmək ağırdı, bu vəziyyəti yaşamaq ondan da ağırdı. Adamın başına hava gələr. Yəni mənə, şeirlə bağlı deyil bu. Az-çox təcrübəm var, anlayıram ki, mənim indi ədəbiyyatdan gədən yaşımdı, "ikinci gəliş" barədə təsəvvürüm belə yoxdu. Hərçənd, öz ölçülərimlə bir roman yazmaq fikrim var, amma bu istək ölüm-dirim məsələsi deyil, yazmaya da bilərəm.

- Amma sizin həssas bir oxucunuz olaraq, başqalarından daha çox özünüzlə mübarizənizi, hətta mücadilənizi hiss edirəm. Sanki Azərbaycan şeirinə möhürünü qoymuş 30 yaşlarındakı Salam sizə nələrdə mane olur.

- Düz tutmusan, o mücadilə var, özü də getdikcə zəhlətökən hal alır. Ancaq yenə deyirəm, şeirlə bağlı məsələ deyil. Məsələn, mən indiyəcən içinə girdiyim çərçivələrin, buxovların fərqi indi-indi varmaqda yam. Getdikcə bu qəliblər məni sıxmağa başlayır, nəfəsimi kəsir. Yadındadırsa, bu hissləri bir az dar tutumda şeirdə də yazmışdım: "Həyatımıza o qədər adam yığıldı ki, indi onların əlindən tənhalığa çəkilmək də olur..." Bəlkə belə də demək olar ki, mənim ağılım indidən kəsməyə başlayır. İçimdə ibtidai hisslər oyanır və mən onun qarşısını kəsməklə məşğulam. Mücadilə dediyin də, hardasa, budu. Amma təfərrüatları çoxdu.

- Deyirlər, 30-dan, 40-dan sonra insanın içindəki şair keyfiyyət dəyişikliyinə uğrayır. Poetiklikdən müdrikliyə doğru meyllənmə yaranır. Siz bu dövrü necə yaşayırsınız?

- Heç bu barədə düşünməmişdim. Hər halda, ən yaxşı şairlərimizin çoxu 40 yaşa qədər ölüblər. Onçün də onlardakı sən deyən keyfiyyət dəyişikliyini izləyə bilməmişik. Bilmi-

rəm, bəlkə də bu, ilahi nizamdı ki, şair 40 yaşdan sonra öl-məli və ölər də. Yəni belə çıxır ki, biz həyatda salamat qalmışıqsa da, şeirdə ölmüşük. Görəsən, mənim 40-dan sonra yazdıqlarım nədi? Şeirdmi? Lal adam adı halda əl-qol hərəkətləri eləyirsə, sözdü, həmin əl-qol hərəkətlərini suda boğulduğu halda eləyirsə, instinktidi. Yəqin mənim 40-dan sonra yazdıqlarım da instinktidi, deyəsən, ədəbi şərtliliklərə aidıyyatı yoxdu bu şeirlərin. Amma bir sirr açım sənə: mən gənclikdəki şeirlərimi gülə-gülə yazırdım, yazı prosesində bütün varlığını təbəssüm bürüyürdü, indisə şeir yazanda ağırlaşırıam, kədərənirəm, hətta kövrəlirəm də.

- Son vaxtlar sanki müasir imzaları da yenidən və daha əsaslı oxumağa, eyni zamanda etiraf etməyə başladınız. Əvvəl, inciməyin, çox eqoist görünürdünüz.

- Hamı bilir ki, Azərbaycanda minlərlə şeir yazanların içində beş-altı, lap yuxarısı, altı-yeddi imza var. Həmin imzaları istəsəm də, etiraf etməyə bilmərəm. Onlar talantdırlar, gözümüzün qabağında şimşək kimi çaxırlar, Rafiq Tağı demiş, yaşıl burulğan kimi tuturlar adamı. Düzdü, bir balaca vasvasılığım var, ancaq təkcə başqalarına qarşı yox, özümə də qarşı. Məsələn, bu aralarda əvvəlki kitablarımda getmiş 70 şeirin üstündən imzamı götürmək qərarına gəldim, onları bu yaxında çıxacaq "yeganə kitabıma" salmadım. Amma başqa məqam da var. Hə, axır vaxtlar adlar çəkəndə bir az ehtiyatlı davranmağa

çalışıram. Çün minlərlə şeir yazan var, əksəri öz adını hansısa siyahıda görməyəndə adama düşmən də kəsilə bilər. Yəqin hiss eləmişən, hətta "like" məsələsi indi adamlar arasında münasibətləri sərt şəkildə tənzimləməkdədi. Bizə xırda görünən detallar kimlərchün-sə həyat əhəmiyyətli idi. İndi mənim vəziyyətim bir az köntöydü, axır vaxtlar çoxlu düşmənlər qazanmışam və bu

mənə xoş deyil. Ta bədi.

- Yetmiş şeirdən imtina... Üstəlik, artıq klassikaya çevrilmiş, az qala, hamının əzbərində olan şeirlərinizə də əl gəzdirsiniz, bildiyim qədər. Bir zamanlar Vaqif Bayatlı Odər də belə etdi və Vaqif Cəbrayılzadəni sevən oxucuların etirazına səbəb oldu. Siz necə, bu mənada oxuculardan çəkinmirsiniz ki? Bir növ onların məhrəminə əl uzadırmısınız kimi gəlir mənə.

- Belə baxanda, bir az absurd səslənir. Yəni nə deməkdi bu? Yazıdan imtina mexanizmi necə olur ki? Ev deyil ki, tikəndən sonra xoşuna gəlməyə, gedib uçurasan, vəssalam, daha heç kəs görməyəcək. O şeirlər ən azı internetin yaddasında mənim imzamla həmişə var. Yəni bu imtina oxucular-çün deyil, mənim özümçündü, mümkün qədər özümü artıq bildiyim yüklərdən boşaltmaq istəyirəm. Belədə rahat oluram bir az.

- Bəs səbəb? Nəyini artıq bildiniz o şeirlərin, nəyi xoşunuza gəlmədi?

- Cavanlıqda yazılan şeirlər həm də özünütdedici instinktiylə yaranır. Adam həm də özünəqədərki ənənələrə meydan oxumaq istəyir. Yaş ötdükcə nələrsə dəyişir və başlayırsan özünüinkara. Söhbət təkcə şeirlərdən getmir. Bir status da yazmışdım: keçmişə baxan kimi görürsən ki, bütün addımların səhv olub. Yəni söhbət hətta keçmiş yaşantılardan da imtina eləməkdən gedir, sadəcə, uşaqlığıma qayıdıb məftildən düzəltdiyim arabaların modelini dəyişmək

imkanım yoxdu. Həm də biz bütün həyat süjetimizi bəri başdan yazıb qarşıma kitab kimi qoymamışıq ki, bu "əsərdə" istədiyimiz vaxt otuz səhifə qabağa baxandan sonra qayıdıb indiki abzasımızı redaktə eləyə bilək. Amma şeirdə redaktə mümkündür, çün indi də əlinin altındadı. İndiki tənəkkürdən, təcrübədən baxanda görürəm ki, həmin yetmiş şeiri yazmamalıydım, ya da o cür yazmamalıydım. Bəlkə də beş ildən sonra indiki vəziyyətə baxıb 50 şeirdən də imtina edəcəm. Hətta bəlkə ömrün axırında yerdə qalanlardan da əlimi çəkib gedəcəm və mənəndən birçə dənə də şeir qalmayacaq. Hər halda, bu dünyada heç bir iz qoymadan əli cibində fit çala-çala ölüb getmək də ayıb bir şey deyil.

- Vaqif Bayatlıdan söz düşmüşkən, bir açıqlamanız oldu ki, Mədəniyyət Nazirliyinin verdiyi mükafat ona yox, mənə layıqdır. Bildiyimə görə, Vaqifi şair kimi də, insan kimi də çox sevirsiniz. Bu açıqlamanı bir az da açarsınız mı?

- Nəse belə düşünürdüm ki, Vaqif Bayatlı sövdələşməylə keçirilmiş bir müsabiqənin mükafatını qəbul etməməliyd. Bu, mənim sevdiyim şairdən, sevdiyim insandan umacağım idi. Ola bilsin, statusdakı tərz "əndrəbadi" olub. Axı mən heç o müsabiqəyə kitab da göndərməmişdim, mükafata necə iddialı ola bilərdim?! Ümumən, indiyədək heç bir müsabiqəyə qatılmamışam, heç bir mükafata yazı göndərməmişəm. Cəmi birçə dəfə "Altay-Alp" mükafatı almışam, onu da 25 il qabaq Afaq Məsud "Yol" qəzetində çıxan silsiləyə görə Tərcümə Mərkəzinin adından verib, xəbərim olmadan, məni şəxsən tanımadan, rayonda yaşadığım vaxtda. O zaman Əlisəmid Kür bir səhifə şeirimi vermişdi orda. Sonradan bildim ki, mükafatçın adımın seçimində Ramiz Rövşenin də iştirakı olub... Yəni Vaqif müəllimə qarşı ərək eləmişdim, əslində. Yeri gəlib, qoy eyni ərklə ədəbi mühitin taleyini həll eləyən, ədəbiyyatla bağlı bütün tədbirlərin münisində oturan dostlara da üz tutum: gözəl insanlar, sizi and verirəm inanclarınıza, ta bədi, bu boyda ədalətsizliklərin içində olmağı özünüze rəva görməyin, bu boyda haqsızlıqların iştirakçısı və təşkilatçısı olmayın. Başınızı qaldırıb hərdən göy üzünə baxın, orda həm də ömrünüzün qürub nişanələri görünür, hamınız öləcəksiniz, dirilik suyu yoxdu bu dünyada. Başa düşürəm, bataqlıqda yaşayıb palçığa batmaq mümkün deyil, amma barı topuğacan batmaqla kifayətlənin, boğazacan batmayın.

(ardı 7-ci səhifədə)

Salam Sarvan: "Yaş ötdükə nələrsə dəyişir və başlayırsan özünüinkara"

(əvvəli 5-ci səhifədə)

- **Gəlin, yaradıcılığınızın ikinci dövrü haqqında bir az əhatəli danışaq. Sırr deyil ki, bəziləri bu mərhələnin birinci dövrdən güclü olmadığını düşünür. Özünüz necə hesab edirsiniz?**

- "İkinci dövr" nəyə deyirsən? Məncə, mənim yazdıqlarımın arasında sərt sərhəd olmayıb. Uzaqbaşı, onları yaradıcı ovqatın fərqliliyi ayırır: bayaq dedim axı, yazanda şeirin sarsıntısını hiss elədiyim vaxtlar və eləmədiyim vaxtlar. Hərçənd burda da maraqlı yanaşmalar var: bəziləri də son illərdə yazdıqlarımı daha güclü sayırlar. Belə baxanda, mənim öz yazılarıma münasibətim çox sadədi, fərqi yoxdu, hansı şeir nə vaxt yazılıb, onların hamısını bütövlükdə üç-dörd cümləylə təhlil eləyə bilərəm.

- **Məsələn, necə?**

- Bunu bir dəfə demişəm... Məncə, yazdığım şeirlər dağınıq düşüncə qatlarının, ruhun, ovqatın, hətta estetikliyin fərqli hallarının sayrışmalarıdır. Hər halda özüm belə hiss eləmişəm, mətbəximi belə görmüşəm. Məsələn, sənə misralar deyirəm:

**Kəndiri rezinmiş dar ağacımın -
bəxtəvər başıma, hələ dartılır!..**

Bunlar ənənəvi şerimizi bir vaxtlar doldurmuş "ölüm", "dərd", "göz yaşı", "sevgi" pafosuna ironiyadı. Amma yaşantılardan yaranan şeirlər də var. Məsələn:

**Hər şeyi, hamını unutmaqla ölü kimi bir şeydən,
təkcə soyuducunun fasiləli sədi
həyatı arabir yadına salan.**

Elə məqamlar da var ki, həyatilikdən uzaq tənəyyül kombinasiyalarıdır. Onları ədəbiyyat yuxuları da saymaq olar. Məsələn:

**Öləsən ...
Gözünü qapaya bir qız əlləri -
bu, sənin ilk qadın sığalın ola!**

- **Arada fəlsəfə ilə bağlı kitab hazırladığınızı söyləmişdiniz. Tərs kimi həmin vaxtlar filosof Ağalar Məmmədov da şeirdən danışdı. Qərribə bir paradoks yaranmışdı.**

- Fəlsəfə mənim yarımcıq papaqçılıqlarımdan biridi. Dörd il sərəsər bu girdabın içində oldum. Mən, sadəcə, dünya fəlsəfəsiylə yaxından tanış olmaq istəyirdim, ancaq burulğan başqa yerə apardı. Azərbaycandilli mənbələrdən heç bir məlumat ala bilmirdim, ya başdansıvduydu, ya da qəliz: eyni mətləbi Azərbaycan dilində oxuyub heç nə anlamırsan, rus mənbələrində başa düşürsən. Nəse ağıla gəldi ki, fəlsəfə tarixini anlaşıqlı dildə rus mənbələri əsasında əhatəli yazmaq lazımdı. Vəssalam, iş belə olub.

- **"Yarımcıq papaqçılıqlarım" deyirsiz... Başqa xobbınız da var?**

- Çox olub. Bir ara videomontajı öyrənməyə başladım. Bir ara hətta kompüter proqramlaşdırmasına həvəsim yarandı. Bir il ərzində "Visual Basic" və "Delphi" proqramlaşdırma dillərinə girişdim. Bilənlər bilir, proqramlaşdırma dillərinin sayı 10-dan çoxdu, hərəsinin də özünəməxsus sintaksisi var. Hətta özümçün primitiv proqramlar da yaratmışdım: məsələn, sadə brauzer,

şən budilnik, həmsöhbət proqram, oyunlar... İndi də başqa həvəse gəlmişəm: tərcümə prosesində tipik yanlışlıqlar haqda kitabça yazmaq istəyirəm. Redaktor kimi qarşıladığım məqamlar üzərindən yeni.

- **Bayaq "like" məsələsindən danışdınız. Hərdən mənə elə gəlir ki, sosial şəbəkələr, konkret facebook ən çox Salama ziyan vurur. Onun enerjisini, əsəbini alır, yaramaz adamların asan hədəfinə çevirir və s.**

- Neyləməli? Sakit dayanmaq olmur. Düşünürsənsə, o düşüncəni hərdən dilə də gətirmək istəyirsən, bu da başqalarının dünyagörüşüylə toqquşur. Adamlardan qaçmaq mümkün deyil axı. Sən adamları görməməkçün avtobusdan imtina edib şəxsi maşın ala bilərsən, amma adamların obrazları onsuz da həmişə sənənlədi, sənənin düşüncə qatlarındadı. Düşüncəni toplumdan yayındırmaq alınmır. Düşüncə tənhalığı mümkün deyil. Əslində, feysbukdakı bütün konfliktlər kimlərsə ümumi dil tapmaq ehtiyacındandı. Şərt deyil ki, hamı bir-birini mütləq başa düşsün. Yox, söhbət onda deyil. Sadəcə, istəməzdim belə çıxsın ki, biz ayrı-ayrı dillərdə bir-birimizi anlamırıq. Barı biz bir-birimizi eyni dildə anlamayaq, barı anlaşılmaqlarımıza bir ümumi dil tapaq. Heç olmasa, bura qədər yaxınlaşaq barı.

- **Ümumiyyətlə, facebook haqqında nə düşünürsünüz? Burda fəallıq şairdən nə alır, nə verir?**

- Açıqı, texnologiyanın basqısına məhriban baxa bilmirəm. Sıçrayışlar məni diksindirir. Bir az ləngərli həyatı sevirəm. Şam işığındakı, at üstündəki yaşayışın mümkün-lüyü tarixdən məlumdu. Egoist olmayaq, hələ bilmək olmaz ki, hansı dövrdə yaşamaq daha maraqlı olub: xəbərin çaparla çatdırıldığı vaxtlarda, yoxsa radioyla çatdırıldığı vaxtlarda. Təbiiliyin itməsinin harası yaxşıdı ki? Ocaq tüstüsü yoxa çıxır, mətbəxdə nə qədər avadanlıq olar, qardaş?! Bundandı ki, xörəyimiz də dəmir dadır. Mən hələ də o hissiyyatdayam ki, həyatın duzu anamın əliylə paltarı yuyub-sıxıb-sərməsindəydi. Bir azdan insanlar öz yaratdıqları eşyaların ünsiyyətinə kənardan baxmalı olacaqlar. Özünü də, texnologiya həyatı asanlaşdırmır, əksinə, getdikcə çətinləşdirir, gərginliyi artırır. Virtual aləm də bu mənada zərərli sıçrayışlardan biridi. Bax da, indi biz yalnız xəbərcün yaşayırıq, gözləntilərimiz də yalnız təzə xəbər gözləntisidi. Əslində, bu, yaşayış deyil, məhz xəbər istehsal eləməkdi - həyatımızın qayəsi, mahiyyəti bu qədər daralıb, bu qədər mexanikləşib yeni. "İnformasiya əsri" deyilən bir bəla. Cansıxıcıdı. Amma bu, gedışatdı, durdurmaq olmaz, uyğunlaşmaqdan başqa yolumuz yoxdu.

- **Yeni yazanlar haqqında düşünmüsünüzmü? Aqşın Yeniseyden sonra şeirimizdə nə baş verir? Kimlər var və sizcə hara doğru gedirik?**

- Düzdü, həmişə deyirik ki, ədəbiyyat futbol meydançası deyil ki, oraya komanda şəklində gələsən, hər kəs ədəbiyyata tək gəlir. Amma burda bir əmma. Ki, "torpaq yetişdirir" düsturunda həqiqət payı olduğu kimi, "dövr yetişdirir" qənaətində də doğrular var. Məsələn, hər şair poeziyaya öz düşüncə tərzini, öz havasını-intonasiyasını, öz ekzistensial yaşantılarını gətirir. Amma bu yaşantılar həm də hansısa dövrün reallıqlarının içindən keçir axı, o səbəbdən də konkret dövrün sosial-psixoloji ovqatını da

özünə hopdurur. Ümumən, Azərbaycan ədəbiyyatının son 50-60 ilinə eləcə əlini alınının üstünə qoyub uzaqdan baxan kimi zamanın izlərini aydın görürsən. Məsələn, 40-50-ci illər ədəbiyyatının hətta romantizmi də sosromantizm idi. Obrazların iç yaşantılarında da ideoloji sistem, ictimai kompleks vardı. Yeni başdan-ayağa sosial pafos. 60-70-cı illərdə siyasi həyatda bir balaca yumşalma gedən kimi ədəbiyyatda "sovet insanı" kollektiv obrazından çıxıb fərdə çevrildi. Şeir də, nəsr də zərbəçi insandan nəzərlərini yayındırır, onun daxili dünyasının dərin qatlarına, mənəvi mahiyyətinə baxmağa başladı. Əsərlərdə cəmiyyət həyatı artıq "ictimai quruluş" kimi deyil, "əxlaqı sistem" kimi göründü. 80-ci illərdə ədəbiyyat, daha çox, cəmiyyətin neqativ-pozitiv qarşıdurmasını verməyə başladı. 90-cı illərdə vəziyyət tamam ayrıldı. Hər şey dağılırdı: imperiya dağılırdı, ictimai quruluş dağılırdı, ideologiya dağılırdı. Bir keçid dövrü yeni. Kapitalizmə keçid, təzə əlifbaya keçid, sərhədsiz informasiya məkanına keçid, virtuallığa keçid... Gördün, ədəbiyyatda nə baş verdi? O da başladı dağıtmağa. Şeirə dekonstruksiyanın, ironiya axınının gəlməsi, məncə, bununla bağlıydı. Aqşingilin nəslə maraqlı gəldi. Şeirdə də, nəsrə də, publisistikada da... Ancaq 2000-cilər sayılan Aqşingil də, onlardan sonrakı 2010-cular da, əslində, 90-cı illərin ovqatının içindədilər. Bu üç nəslə eyni zamanın gərginliyi birləşdirir. Amma Aqşindən sonrakılarda bir şey nisbətən qabarıqdı: qloballaşma, internet uşaqlarıdı onlar. Poetik ağılları kəsən kimi gördülər ki, vay-vaay, artıq istehlak cəmiyyətində yaşayırlar, ona görə də insan həyatının, özü də düşüncənin insan həyatının mənasızlığı, çıxılmazlıq hissi hədəfə gəldi. Həndəvərdəki mənəvi-ruhani boşluğun təzyiqindən idi bu. İroniklikdən sentimentallığa, oynaqlıqdan ləngərə keçid də bu səbəbdəndi, məncə.

- **Bir az da köşə yazılarınızdan danışaq. O yazılarda şəkilçilərdən istifadə etməməyinizi bəziləri tənqid də eləmişdi...**

- Əslində, bu tərzə publisistikada yeni dəst-xətt sayanlar da vardı. Amma elə deyil, mən təzə heç nə icad eləməmişdim, sadəcə, şeirin texnikasını publisistikaya gətirmişdim. Məsələn, biz şeirdə "Qaşların çərpələngdir, kipriklərin oxdur..." əvəzinə belə yazırıq da: "Qaşların çərpələng, kipriklərin ox..." Yeni şəkilçilərə ehtiyac duyulmur burada. Eyni texnikanı publisistikaya yönəldəndə də maraqlı alınır. "Məlumdur" əvəzinə "məlum" yazırsan, vəssalam. Bu, həm də sürət dövründə, oxucunun konkretliyə qaçdığı dövrdə informasiyanı daha sürətlə çatdırmaq deməkdi. Etiraz eləyənlər dilin qaydalarını əsas götürdülər. Deyirdilər, bu qaydaları pozmaq olmaz. Nə demək? Bu mövzuda mübahisəyə ərinirəm. Həm də heç axır vaxtlar köşə də yazmıram axı.

- **Son illərdə elə bir şeiriniz varmı ki, istədiyiniz kimi alınmayıb, gizlətmisiniz çapdan?**

- Beş-altı dənə olar.

- **Birini paylaşa bilərsinizmi bizimlə? Elə-belə, maraq üçün...**

- Geri dön qabağına qara pişik çıxanda...
Geri dön o pişik arxanca baxanda...
Geri dön üstündə payızın şimşəyi çaxanda...
Geri dön üstünə yağışlar yağanda...
Geri dön o yağış suyuna qoşulub axanda...

Nazirlikdən xəbərdarlıq

Yay mövsümündə havaların qızması ilə əlaqədar iqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar Siyasəti və İstehlakçıların Hüquqlarının Müdafiəsi Dövlət Xidməti istehlakçılara ərzaq məhsulları alarkən onların saxlanma şəraitinə xüsusi diqqət yetirməyi tövsiyə edir.

Nazirliyin mətbuat xidmətindən Adalat.az-a verilən məlumata görə, xəbərdarlıqda qeyd olunur ki, ərzaq məhsullarının saxlanılması zamanı temperatur rejiminə əməl olunmaması və ya birbaşa günəş şüaları altında saxla-

nılması onların tərkibində insanların həyat və sağlamlığı üçün təhlükəli mikroorqanizmlərin miqdarının artmasına və keyfiyyətinin aşağı düşməsinə səbəb olur.

Ona görə də ərzaq malları alarkən onların saxlanma şəraitinin məhsulun etiketində göstərilmiş məlumatlara uyğunluğuna, günəş şüalarının brbaşa təsirindən qorunmasına, ticarət obyektinin təmiz və yaxşı havalandırılan olmasına diqqət edin. Qeyd olunan tələblərə əməl olunmayan ticarət obyektlərindən mal almaqdan çəkinin.

İstehlakçılardan ərzaq mallarının satışı zamanı qeyd olunan tələblərə əməl olunmaması halları ilə rastlaşdıqda 195-2 Çağrı Mərkəzi, w w w . e c o - n o m y . g o v . a z internet saytı və "Facebook" səhifəsi vasitəsi ilə iqtisadiyyat Nazirliyinə, 498-15-01 və ya 498-15-04 nömrəli telefonlarla, eləcə də w w w . c o n s u - m e r . g o v . a z internet saytı vasitəsilə iqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar Siyasəti və İstehlakçıların Hüquqlarının Müdafiəsi Dövlət Xidmətinə məlumat vermələri xahiş olunur.